

A KRISZTUSI LELKÜLET (JÉZUST NEM FOGADJÁK BE EGY SAMÁRIAI FALUBAN)

(olvasmány, egyházi iskolában ajánlott téma)

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Keresztyén Biblia Lexikon, Budapest, 1995; Eduard Schweizer, Das Evangelium nach Lukas, Göttingen 1986, Rainer Kessler: Az ókori Izrael társadalma, Történeti bevezetés, Budapest, 2011; Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985)

Samaritánusok:

Samária város és környéke lakóinak elnevezése. Egy keverék nép, amely izraelita és betelepült idegen népből jött létre. A samaritánusok a Jahve-tisztelet mellett megtartották a saját isteneik tiszteletét is, miközben az őslakosság egy része részt vett a jeruzsálemi istentiszteleten. A Garizím-hegyén építettek templomot. A papság eredetileg Jeruzsálemből származott, és belső ellentétek miatt hagyta el Jeruzsálemet. Mózes öt könyvét ismerték el kanonikusnak. A zsidók és a samaritánusok közötti gyűlölködés kölcsönös volt. Jézus nem kapcsolódik bele a gyűlölködésbe, hanem a samaritánusok hitét és magatartását szembeállítja a zsidók hitetlenségével és szeretet nélküli életgyakorlatával.

Történet bevezetése:

Az elutasítás története mintegy bevezetőként történik meg Jézus kereszthalála előtt. Ezzel vetítette előre Lukács, hogy Jézus kereszthalálát és feltámadását elutasítás is fogja kísérni. Az emberek nem fogják felismerni és megérteni. Jézus Krisztus halál feletti győzelme előtt elutasításon ment keresztül többször is. Erre példa ez a történet. Lukács az evangéliumában mindig kiemeli azokat az embereket, akik a társadalom kutasítottjai. És bemutatja, hogy Jézus hozzájuk különösen is figyelmes volt. De itt nem hallgatja el, hogy azért nem mindig fogadták Jézust be.

Jézust nem irányította a bosszúvágy, a harag. Aki Krisztust követi, ugyanezen az úton járhat. Jézus nem vonta kétségbe, hogy a tanítványok szavára valóban égi tűz szállt volna le, és pusztította volna el azt a falut. De a Krisztus követője nem él azokkal a lehetőségekkel, amelyekkel élhetne, ha az a másik ember kárára van. A krisztusi lelkületű ember a másik javát keresi akkor is, ha a másik ember akármi okból, tudatlanságból vagy ostobaságból vagy bármi más okból elutasító, vagy bántó módon szól vagy tesz. A bosszú nem alternatíva. A lehetőség, hogy az elutasítás felelősségét arra hagyjuk, aki elutasít, és tovább megyünk, mint Jézus és a tanítványai.

51. vers:

Jézus Isten küldöttként pontosan tudta, hogy mi fog bekövetkezni az életében. Tudta, hogy három év után itt az idő, hogy bekövetkezzen a lényeg, amiért eljött. Szavai, tettei mind bevezetők voltak ahhoz a feladathoz, amit felemeltetésnek mond a Biblia. Ez a görög kifejezés (felemeltetés) egyetlen egyszer fordul elő a Bibliában. Azonban nem véletlen, hogy az evangélista nem a halálra, hanem a győzelemre helyezi a hangsúlyt. Beteljesedett, eljött az az idő, aminek meg kellett történnie Isten emberek iránti szeretete miatt. Az a kifejezés, hogy elhatározta, hogy felmegy Jeruzsálembe, szó szerint így fordítható le: tekintetét a Jeruzsálembe való bemenetelre fordította. Ez a kifejezést egy árnyalattal többet jelent, mint csak egy elhatározás, Jézus cselekedett. Szembenézett a jövőjével, azzal, ami a küldetésével együtt jár.

52. vers:

Maga előtt küldött Jézus követeket. A követek szó görögül: „angelos”. Jézus sokszor küldött maga előtt követőket, akik előkészítik az utat. Így küldte el a 12 tanítványt, és kettesével a 72 tanítványt (Lk 10,1kk.), majd jeruzsálemi bevonulása előtt két tanítványt is elküldött. Ebben az esetben nem a tizenkettő közül egyet küld, mert akkor úgy írta volna Lukács. Szó szerint úgy lehet fordítani a maga előtt kifejezést, hogy 'arca előtt' küldte el őket. Ebben a kifejezésben érezhetjük azt, hogy Jézus szembenéz mindennel. A küldöttek kérdés nélkül mennek a samáriai kis faluba.

53. vers:

Jézust nem fogadják el. Elutasítják. Nincs számára hely, mint a születésekor, azzal a különbséggel, hogy nem a lehetőség hiányzik, hanem az akarat. És ennek oka az, hogy Jézus Jeruzsálembe megy, vagyis Jeruzsálemhez tartozónak tartják Jézust. A samáriaiak előítélete akadályozza meg azt, hogy egy vissza soha nem térő lehetőséggel éljenek. Az előítélet miatt, akármennyi alapja is van, ebben az esetben a Világ Megváltójától fosztja meg a falu lakóit.

Amikor elutasítják Jézust, akkor csak egyetlen egy dologra koncentrálnak: hova utazik Jézus. Ehhez a saját sérelmeiket kapcsolják. És a lényegét kihagyják: Miért megy Jézus Jeruzsálembe. Ha ugyanis beszéltek volna Jézussal, és megtudták volna, hogy azért megy Jeruzsálembe, hogy őrtek is meghaljon, hogy a gyűlölet helyett szeretet legyen az emberi kapcsolatok alapja, akkor nem utasították volna el.

54. vers:

Az elutasításra a tanítványok haraggal reagálnak. Aki nem fogadja szeretettel Jézust, azt meg akarják ölni. Még azok szívében is sebet üt az elutasítás, akik ott vannak Jézus közvetlen közelében, és már sokszor látták, hogy Jézus fegyvere a szeretet.

55. vers:

Jézus nem csak odafordult a tanítványokhoz, hanem megfordult. Ebben a kifejezésben benne van, hogy Jézus Jeruzsálem, azaz a kereszt felé fordul alapvetően. Előre néz a küldetése irányába. A legrégebbi kéziratok nem tartalmazzák azt, hogy mivel fedtte meg Jézus a tanítványokat.

56. vers:

Jézus meg akarja szabadítani az ember a bűneiből. Ez a történet azt is elmondja, hogy Jézus el lehet utasítani, nem kényszerít senkit az üdvösségre, a megszabadulásra. Ha elutasítják, másnak ajánlja fel a lehetőséget. A történet nem mondja el, de a másik helyen bizonyára befogadták őket.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(*Felhasznált irodalom:* Kulcsár Éva: A serdülőkori fejlődés pszichológiai jellemzői, ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Tanárképzési és továbbképzési Központ, Budapest, 2004.; Vajda Zsuzsanna: A gyermek pszichológiai fejlődése, Helikon Kiadó, Budapest, 2001.)

A serdülők jelentős testi, lelki, gondolkodásbeli változást élnek át. A hormonok fokozott termelődése hangulatingadozásokat okoz, a megváltozott testméretek pedig önértékelési zavarokhoz is vezethetnek. Az érzelmeiket hol intenzíven kifejezésre juttatják, hol rejtegetik a külvilág elől.

A kölcsönös perspektívaátvétel fejlődésével a gyermek egyre inkább el tud vonatkoztatni egy konkrét nézőponttól, képes nézőpontokat egyszerre szemlélni, azok

egymásra hatását elfogadni. Eközben a gyermek folyamatosan értékeli saját magát, saját gondolkodását, formálódik egyfajta önreflexió képessége.

Amikor a gyermek fejlődik abban, hogy saját gondolkodására, a saját és mások tettei mögötti érzelmekre és indítókokra reagál, kapaszkodót adhatunk neki a krisztusi lelkület alapjainak felmutatásával.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Engedd Istennek, hogy irányítsa az életed!

Kognitív: Annak a felismertetése, hogy a tetteink mögött mindig van valamilyen érzelmi töltet. Jézus irányító érzülete a szeretet volt.

Affektív: Olyan lehetőség szervezése, ahol a tettek mögött lévő érzelmi háttér átélhetővé válik.

Pragmatikus: Annak a gyakoroltatása, hogy a tanuló keresse a tettei mögött lévő indítóokokat és érzelmeket; a negatívakat akarja a szeretet lelkületével felváltani.

Óra fő része	Javaslatok	Tan eszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>1. Beszélgetés: TK bevezető képe alapján: Mit jelenthetnek a veszekedő lányok mögötti gondolatok? Voltál már hasonló helyzetben? Mit éreztél?</p> <p>2. Milyen helyzetekhez illenek a gondolatok? MFEI 1. Vajon mi történhetett? Milyen indulatok álltak a tettek mögött?</p>	<p>TK Beszélgetés a szavaink mögötti indulatokról</p> <p>MFEI 1. feladat Szavak, jó és rosszindulat meglátása szituációkban</p>
Feldolgozási javaslat	<p>1. A kalapács Olvassuk el a történetet! Olvassa valaki a csoportból, aki kifejezően olvas! Beszéljük meg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miért furcsa a főszereplő viselkedése? • Mi vezette a főszereplő tetteit? • Mit gondolhatott a szomszédja? • Hogyan végződhetne másként a történet? • Keressünk választ a TK rajzának segítségével! <p>Mutassunk rá: ha elragadnak az indulataink, meggondolatlanul cselekszünk, ám ezen nem lehetetlen változtatni MFEI 2.: a történet pozitív befejezése írásban</p> <p>2. Szituációs játék: Hogyan végződhetne másként a példatörténet? Játsszátok el az új befejezést párokban!</p> <p>3. Aranymondás:</p>	<p>TK</p> <p>Indulataink és azok következményére való rámutatás példatörténet segítségével MFEI 2. feladat</p> <p>Segít átélni azt, hogy az indulatainknak korlátot szabhatunk, cselekvésünket jó irányba fordíthatjuk</p>

	<p>„Minden dolgokat szeretetben menjen végbe!” (1Kor 16,14) Beszéljük meg, hogyan kapcsolódik az aranymondás a megismert történethez és a „krisztusi lelkület” kifejezéshez!</p> <p>4. Hogyan fejeződik ki krisztusi lelkület az igeversekben?</p> <p>MFEI 3. A bibliai Igék példák arra, hogy: - a krisztusi lelkülettel cselekvő ember először meghallgatja a másik embert, csak azután alkot véleményt, s nem beszél elhamarkodottan - a krisztusi lelkülettel, szeretettel cselekvő ember le tud mondani a saját előnyeiről, ha barátjáért tenni akar – ebben az odaszánásban maga Jézus a példa számunkra</p> <p>5. Énekjavaslat: Elmúlt az éj (TK 4. ének)</p>	<p>TK</p> <p>A krisztusi lelkület fogalmának magyarázata</p> <p>MFEI 3. feladat Bibliai példák megbeszélése a szeretetből fakadó cselekvésre nézve</p>
Munkáltatás	<p>Szív alakú kartonlapra írjuk fel az aranymondást, tegyük a tarisznyába! Használhatjuk a tarisznyát és az összegyűjtött aranymondásokat az óra eleji ismétlésekhez: Vegyük elő, s beszéljük meg: mit találunk benne? Milyen üzenetre, vagy történetre emlékeztet az elővett mondat, kép, szimbólum?</p>	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

Tankönyv: 51. oldal

A képen látható:

- Infografika: két lány rajza, körülöttük mondatok
- Folyamatrajz: az olvasmány főszereplőjéről

A szöveg: A kalapács.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

- Figyeljétek meg a két lányt! Olvassátok le az arcukról, a gesztusaikról, a testtartásukról, hogy mit érezhetnek, és mit gondolhatnak?
- Olvassátok el a képen látható szövegeket! Mire utalnak ezek a mondatok? Milyen szituációban gondolhatták ezt a lányok? Találjatok ki hozzá történeteket!
- Nézzétek meg a folyamatábrát! Figyeljétek meg a kalapácskérő arcát? Mire gondol?
- Figyeljétek meg a zöld nyíllal jelölt képet! Mi történhetett? Mire következtek? Mik lehettek az előzmények?
- Figyeljétek meg a piros nyíllal jelölt képet! Mi történt? Mik lehettek az előzmények?
- Hogyan folytatnád a folyamatábrát?

2. Szövegelemzés

- Mi volt a problémája a főszereplőnek?
- Hogyan végződött a kalapács kölcsönkérése? Milyen előzmények okozták ezt a viselkedést? Mi a véleményed az előzményekről?
- Mire gondolhatott a kalapács tulajdonosa? Nézd meg a képet!
- Hogyan kellett volna megoldania a főszereplőnek a problémáját? Miért?

Beszélgetéspontok az aranymondáshoz

„Minden dolgokat szeretetben menjen végbe!” (1Kor 16,14)

- Gondolkozz el a mai napodon! Minden dolgod, kapcsolatod szeretetben ment végbe? Hogyan tudtad ezt megvalósítani?
- Mi lehet az oka annak, hogy nem mindig szeretetben végzed a dolgaidat?
- Fogalmazzátok meg mit jelent: „A krisztusi lelkület”?
- Tanuld meg az aranymondást és próbáld gyakorolni minden nap!

Imádságra nevelés:

<p>Ichtüsz a) Jézus lelkülete 4 fős csapatok alkotása. Feladatutasítás: Milyen volt Jézus lelkülete? Írjátok fel a kiosztott lapokra a válaszokat. b) Ichtüsz alkotása A terem közepére leterít a hittanoktató egy nagy kendőt. Egy másik kendőből ichtüsz-alakot formál a kendő közepére. Feladatutasítás: A színes lapokat tegyétek egyesével a hal formájú kendőre. Úgy tegyétek le, hogy közben felolvassátok azt, amit leírtatok. c) Amit kérnénk Javaslat az imádság bevezetőjéhez: Jézust jellemeztük az előbb. Szentlelke által segít nekünk abban, hogy az Ő lelkülete a keresztyénekre, vagyis ránk is jellemző lehessen. Feladatutasítás: Ti mit kértétek imádságban a mennyei Krisztustól a mostani témánkhoz kapcsolódva? A négyes csapatok beszéljétek meg 1 percben, és minden csapatból egy fő mondja el. d) Imádkozás Feladatutasítás: Aki vállalja, hangosan imádkozhat a csoport nevében az elhangzottak alapján. (Ha senki sem vállalja, akkor a hittanoktató.)</p>	<table border="0"> <tr> <td>műfaj</td> <td>kérő</td> </tr> <tr> <td>megfogalmazás</td> <td>csoport nevében egy fő</td> </tr> <tr> <td>imádkozás</td> <td>hangosan egy fő a csoport nevében</td> </tr> <tr> <td>csoporthelyezés</td> <td>4 fős</td> </tr> <tr> <td>kapcsolódás</td> <td>Krisztus-himnusz</td> </tr> <tr> <td>hely</td> <td>óra közepe</td> </tr> <tr> <td>fejlesztési terület</td> <td>hangos imádkozás</td> </tr> <tr> <td>hittanosok</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • gondolatokat gyűjtenek • halat formáznak lapokból • megbeszélik az imádság tartalmát • csoport képviselőt választanak • lapokat készítenek • kendőből halat formáz • ha senki sem mer hangosan imádkozni, akkor a hittanosok gondolatai alapján hangosan imádkozik </td> </tr> <tr> <td>hittanoktató</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • pikkely alakra vágott színes lapok • kendő </td> </tr> <tr> <td>eszközök</td> <td></td> </tr> </table>	műfaj	kérő	megfogalmazás	csoport nevében egy fő	imádkozás	hangosan egy fő a csoport nevében	csoporthelyezés	4 fős	kapcsolódás	Krisztus-himnusz	hely	óra közepe	fejlesztési terület	hangos imádkozás	hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • gondolatokat gyűjtenek • halat formáznak lapokból • megbeszélik az imádság tartalmát • csoport képviselőt választanak • lapokat készítenek • kendőből halat formáz • ha senki sem mer hangosan imádkozni, akkor a hittanosok gondolatai alapján hangosan imádkozik 	hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • pikkely alakra vágott színes lapok • kendő 	eszközök	
műfaj	kérő																				
megfogalmazás	csoport nevében egy fő																				
imádkozás	hangosan egy fő a csoport nevében																				
csoporthelyezés	4 fős																				
kapcsolódás	Krisztus-himnusz																				
hely	óra közepe																				
fejlesztési terület	hangos imádkozás																				
hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • gondolatokat gyűjtenek • halat formáznak lapokból • megbeszélik az imádság tartalmát • csoport képviselőt választanak • lapokat készítenek • kendőből halat formáz • ha senki sem mer hangosan imádkozni, akkor a hittanosok gondolatai alapján hangosan imádkozik 																				
hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • pikkely alakra vágott színes lapok • kendő 																				
eszközök																					

Ráhangelődáshoz:

Drámapedagógiai ötlet: Akadályoztatva

Vigyünk magunkkal egy képet, amin történik valami, viszonylag sok részlettel (egy piac képe, tüntetés, sportesemény stb., nem kell hittanhoz kapcsolódnia, jó egy magazin, újság képe is, az se baj, ha nem túl nagy.) Még ne mutassuk meg a képet! Válasszunk ki valakit a csoportból, az ő feladata az lesz, hogy egy percig nézze a képet, próbáljon megjegyezni róla minél több részletet, majd felteszünk neki 5-10 kérdést a képpel kapcsolatban (pl. hányan voltak az asztal körül, milyen színű volt a férfi kalapja stb.) DE: miután ezt a feladatot megértette, a többieknek is adunk egy feladatot: álljanak be a képet mutató tanár köré és próbálják meg az eredetileg kiválasztott hittanost távol tartani, eltakarni a képet. SZABÁLY: nem szabad kézzel lökdösni, rúgni, csípni, harapni, csak helyezkedni, esetleg vállal furakodni. (Figyeljünk arra, hogy ne durvuljon el a dolog!) Ezután fogjuk meg a képet, indítsuk a stoppert és kezdjük a gyakorlatot. (Az órát kezelheti valaki külön, ha elég sokan vannak, mindig hálás egy ilyen apró feladatot is kiadni.)

Ha letelik az egy perc, ne kérdezzünk a kép részleteivel kapcsolatban, hanem inkább arról kérdezzünk/beszélgessünk kicsit, hogy milyen érzés volt akadályozónak/akadályozottnak lenni, mérgesek lettünk-e valakire, mennyire tudtunk a feladatra koncentrálni stb. Ezt az élményanyagot ezután fel tudjuk majd használni a bibliai történethez is.

Feldolgozáshoz:

Játék: Belső hang

a) Alakítsatok csoportokat! Válasszatok az alábbi beszédhelyzetek közül:

- A tanár néni megkérdezi Zolit, hogy ő törte-e ki az ablakot. Nem Zoli volt a hibás, de mindenki őt gyanúsítja, mert gyakran keveredik bajba.

- Új lány érkezett az osztályba. Sokan gúnyolják a vörös haja miatt. Kati beszélgetni kezd vele a szünetben, bár kicsit fél, hogy mit szólnak majd a többiek ehhez.

b) Osszátok ki a szerepeket úgy, hogy mindenki mellé kerüljön még egy személy, aki a belső hangja lesz.

c) Kezddetek el játszani. Amikor a tanárotok tapssal jelez, akkor a szereplők mögött álló belső hangok szólalnak meg. Ők azt mondják, amit az illető gondolhat, amit nem mond ki. Újabb taps után megint folytatódik az eredeti szereplőkkel a játék.

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

MFEI 59. o. 3. feladat

Megpróbálhatunk példákat is gyűjteni az Igékben kifejezett gondolatokra:

- Gyors a hallásra, késedelmes a szólásra: kit ismersz, aki előbb meghallgat, csak azután beszél?
- Életét adja barátaiért: te mit teszel a barátaidért? Érted mit tesznek? Maga Jézus a barátunk, s ebben példát adott nekünk.

A témához felhasználható énekek:

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 89. 1. 3. versei: Bocsásd meg Úr Isten (+RÉ21)

Hittankönyv: 11. Kegyes Jézus 164. dicséret (+RÉ21)